

Kralingen-Crooswijk

Elke maand belicht het Gemeentearchief Rotterdam in de Stadskrant een deelgemeente. Deze keer Kralingen-Crooswijk, dat bestaat uit Rubroek, Nieuw Crooswijk, Oud Crooswijk, Kralingen West, Kralingen Oost, het Kralingse Bos, De Esch en Struisenburg. De deelgemeente telt ongeveer 52.000 inwoners.

Kralingen was in de middeleeuwen een heerlijkheid. Na behoort te hebben aan verschillende families werd Kralingen in 1668 verkocht aan de stad Rotterdam. Vanwege de vraag naar turf als brandstof ging men in de zeventiende eeuw steeds meer veengrond afgraven. Zo ontstonden grote plassen, waardoor Kralingen op een smalle strook tussen de water kwam te liggen. Door de groei van de bevolking in de negentiende eeuw kozen veel welgestelde Rotterdammers voor een buitenplaats in Kralingen. De plassen werden drooggelegd. Alleen de Kralingse Plas bleef bestaan, dank zij het verzoek van de eigenaren die in de buurt hun buitenhuizen hadden. Op 14 mei 1940 werd een groot deel van Kralingen verwoest. Nu is Kralingen, dat 23.000 inwoners telt, een wijk van contrasten. In één gedeelte wonen de zeer welgestelden, het andere deel bestaat - net als de buurwijk Crooswijk - uit sociale woningbouw. De wijk heeft de Erasmus Universiteit en de Hogeschool Rotterdam binnen zijn grenzen. Voetbalclub Excelsior heeft er zijn thuishaven, maar ook het CHIO (Concours Hippique International Officiel).

Crooswijk

Crooswijk, een naam die al in de veertiende eeuw voorkomt, telt ruim 21.000 inwoners. Rotterdam kocht Crooswijk in 1828 omdat de stad een terrein nodig had voor een begraafplaats. Dat werd de Algemene Begraafplaats Crooswijk. Vanaf 1865 werden de polders Crooswijk en Rubroek geschikt gemaakt voor woningbouw. De Crooswijkse singel werd aangelegd in het kader van het waterproject waarmee stadsarchitect W.N. Rose de hygiëne wilde verbeteren. Er verrezen statige panden. Bedrijven die niet langer gewenst waren in het centrum vestigden zich eveneens in de wijk, zoals het abattoir en de veemarkt. Ook de Heinekenbrouwerij en Jamin vonden er hun plek. Na de oorlog, die een deel van Rubroek verwoestte, verdween de bedrijvigheid uit Crooswijk. De laatste veemarkt werd in 1973 gehouden en de Heinekenbrouwerij werd afgebroken op het monumentale kantoorgebouw na. Vanaf de jaren zeventig vond grootschalige sloop en nieuwbouw plaats. Nu wordt in Crooswijk een groot deel van de woningen gesloopt en het stratenplan drastisch gewijzigd. Niet iedereen in de wijk is het daar mee eens.

Rijksmonument

Struisenburg (4.150 inwoners) was een buitenplaats met een molen. Na de verhuizing van de Marinewerf in de negentiende eeuw kwam het gebied beschikbaar voor de gemeente Rotterdam. Omstreeks 1980 werden oude bedrijfspanden vervangen door woningbouw. De voormalige polder Esch (4.500 inwoners) is ontwikkeld op het voormalige terrein van de Rotterdamse Drinkwaterleiding (DWL). Aan de vroegere bestemming herinneren nog verschillende gebouwen zoals de watertoren (1875). In 1981 werd het geheel, op de filtergebouwen na, tot Rijksmonument verklaard. Het Kralingse Bos is ontstaan in 1906 toen de uitgegraven grond uit de Waalhaven werd gestort rond de Kralingse Plas.

In de Stadskrant van 3 maart een artikel over deelgemeente Prins Alexander.

Deelgemeenten

Rotterdam kent dertien deelgemeenten en Rozenburg wordt in maart 2010 de veertiende. Een deelgemeente, ingesteld door de gemeenteraad, is een aanvullende bestuurslaag in een gemeente. Ze heeft een eigen volksvertegenwoordiging, de deelraad, en een dagelijks bestuur. Elke deelgemeente bestaat uit verschillende wijken, behalve Pernis, die een zogenaamde 'status aparte' heeft. Ook Amsterdam kent het deelgemeentestelsel. Meer informatie: www.rotterdam.nl/deelgemeenten.